

PLEEGGouders GEVEN 'HUN' KINDEREN

EEN VEILIG NEST

Een plek in je huis & in je hart

Met heel je hart zorgen voor een kind waarvan je weet dat het nooit echt van jou zal zijn... Deze pleegouders twijfelden geen moment.

Hilde en Marc ontfermen zich over Lymke, die thuis weggelopen is

Met twee tieners in huis dachten Hilde (46) en Marc (46) niet meteen aan gezinsuitbreiding. Tot Lymke (17), een vriendin van een van hun dochters, vorig jaar in de problemen kwam.

Hilde: "We kennen Lymke nu ongeveer drie jaar. Ze zat bij onze oudste dochter Yoni in de klas en voor groepswerkjes kwam ze geregeld bij ons thuis langs. Toen Lymke op een dag met me wilde praten, wist ik nauwelijks iets van haar moeilijke thuis-situatie af. Ze vertelde me dat ze door de problemen thuis onmogelijk rustig kon studeren. Met de examens in het vooruitzicht zocht zij, net als haar twee zussen, een logeeraadres. Of ze bij ons terecht kon? Ik was een beetje overrompeld door de vraag. Tuurlijk wilde ik haar helpen, maar niet zonder medeweten van haar ouders. En moest ik niet eerst uitzoeken of het wettelijk wel allemaal in orde was?"

Een week later, nog voor de start van de examens, kregen we telefoon van de politie. Of we konden komen. De zussen waren van huis weggelopen en Lymke zocht een plek waar ze heen kon gaan. We wisten niet wat ons overkwam. We hadden wel beloofd dat Lymke drie weken bij ons mocht logeren, maar eigenlijk hadden we nog helemaal geen band met haar. En nu had ze ineens geen dak meer boven haar hoofd en waren wij de enigen die ze zag als uitweg. Tegelijk was het ook heel zielig. Het enige wat Lymke nog had, waren de kleren die ze op dat moment droeg en haar gsm. En de vastberadenheid om nooit meer naar huis terug te gaan.

Een week heeft Lymke toen bij ons geloogd. Het waren heel intense dagen. Emotioneel, omdat je zag dat de onzekerheid aan Lymke knaagde. Zwaar, omdat de ene hulpverlener na de andere langskwam om te praten. Maar ook bijzonder, omdat we al snel merkten dat het wel klikte tussen

Lymke en de rest van ons gezin. Na die week besliste de jeugdrechter dat ze naar een instelling moest in afwachting van een definitieve oplossing. Ook wij hadden het daar moeilijk mee. Lymke verdiende dit echt niet. Zo'n lief en plichtsbewust meisje... Toen ze later vroeg om definitief bij ons te komen wonen, hebben we dan ook vooral ons hart laten spreken. Waarom zouden we het eigenlijk niét doen? Pas toen ze echt bij ons woonde, werd duidelijk hoe moeilijk Lymke het had

gaan. Aan de andere kant beseft Lymke dat ze bij ons dezelfde regels moet respecteren als onze eigen kinderen, ook al golden die bij haar eigen ouders niet. **Op zich loopt het op die manier super. Alleen het eyenwicht** tussen ons gezin en de wereld daarbuiten, Lymkes 'andere familie' is niet altijd even gemakkelijk. Haar vader wil ze nooit meer zien, dat weet ze zeker, maar met haar moeder heeft ze voorzichtige contact en ook een oma en haar peter ziet ze af en toe. Uit schuldgevoel

"Het enige wat Lymke nog had, waren de kleren die ze droeg en haar gsm. En de vastberadenheid om nooit meer naar huis terug te gaan"

gehad. Hoe zij en haar zussen werden gekleineerd en gepest door hun autoritaire vader. En hoe ze nooit zeker wisten voor wie hun onzekere moeder die dag zou kiezen. Lymkes ouders leken nochtans fatsoenlijke mensen met allebei een deftige en respectabele job. Niemand kon vermoeden dat het er bij hen thuis zo aan toe ging. Ook onze dochters namen Lymke met plezier op in ons gezin. Hoewel Yoni de impact ervan waarschijnlijk wel wat had onderschat. Voor haar leek het natuurlijk vooral leuk om haar vriendin altijd in de buurt te hebben, maar als je dan daadwerkelijk 'zussen' wordt, dan veranderen de verhoudingen natuurlijk. Veel van die frustraties kun je opvangen door goed met elkaar te praten. Onze dochters weten van het begin af aan dat we Lymke op dezelfde manier willen behandelen als hen: ze krijgt net zoveel zakgeld en net als onze dochters geven we haar een kus voor het slapen-

overladen zij haar met dure cadeaus. Als ze van ons iets niet krijgt, dan schiet haar peter wel bij. Niet alleen worden zo onze eigen regels ondermijnd, ook is het voor onze dochters natuurlijk niet leuk te zien dat Lymke van twee walletjes kan eten. Op zo'n moment is het fijn om terug te kunnen vallen op de steun en raad van de pleegdienst, en om samen naar een oplossing te kunnen zoeken. Waarom Lymke precies ons heeft gekozen als pleeggezin? Ik heb er wel eens naar gepolst, maar een duidelijk antwoord had ze niet. Was het omdat het klikte met het hele gezin? Genoot ze van de sfeer bij ons thuis? Of wilde ze gewoon dicht bij haar vriendje blijven, die hier ook in het dorp woont? Waarschijnlijk heeft een samenloop van omstandigheden ervoor gezorgd dat ons gezin nu één persoon meer telt. Een verrassende wending, maar maken die het leven niet net zo boeiend? (lacht)"

Een tijdelijke thuis, maar | daarom niet minder warm

Marie en Sander vangen telkens weer andere kinderen op

Marie (32) en Sander (38) hebben drie zoontjes van acht, zeven en vier. Zes jaar geleden startten ze met gezinsondersteunende opvang. Ze krijgen steeds een ander kind over de vloer, voor korte periodes.

Marie: "Al in mijn studententijd kwam ik in contact met kinderen die het thuis niet makkelijk hadden. Ik studeerde voor sociaal assistente, deed vrijwilligerswerk en had een studentenjob in het buurtwerk. Hoewel ik altijd al iets voor andere kinderen heb willen betekenen, twijfelden mijn man en ik toch nog even. Wat als we pleegouder zouden worden en het ons uiteindelijk niet zou bevallen? Dan kon je zo'n pleegkind toch niet zomaar teleurstellen? We hadden ook wat faalangst: zou het ons wel lukken? Maar toen we hoorden dat je ook pleegouder kon worden voor kortere periodes, om ouders in moeilijke situaties te ontlasten, zijn we meteen op de kar gesprongen. Sindsdien hebben we verschillende kinderen te gast gehad. Soms logeren ze alleen in het weekend of in de vakantie bij ons, soms komen ze uitsluitend door de week. Bij sommigen houdt die regeling enkele jaren aan, een andere keer is het echt maar voor even. Tussendoor gaan de kinderen naar hun eigen ouders en zo blijven ze een band met hun mama en papa houden.

Hoe ons leven eruitziet als we pleegkinderen over de vloer hebben? Eigenlijk gaat alles dan zijn gewone gangetje. Het is niet de bedoeling om allerlei leuke uitstapjes te doen speciaal voor hen. Dat zou niet alleen oneerlijk zijn ten opzichte van onze eigen kinderen, pleegkinderen hebben daar zelf ook niets aan. Net dat normale gezinsleven missen zij thuis. Ze dromen van een plek waar ze tot rust kunnen komen en lekker buiten kunnen spelen. Waar ze gewoon kind kunnen zijn. Hoewel ze die rust hier meestal wel vinden, voelen we zelfs bij de allerkleinsten dat ze hun ouders blijven missen. Een van onze pleegdochters logeerde drie jaar lang regelmatig een weekend bij ons. 's Avonds lag ze vaak huilend in bed. Omdat ze haar mama miste en

niet begreep waarom zij haar niet wilde. Zulke taferelen raken je, maar anderzijds moet je er rationeel mee omgaan om het te kunnen volhouden. Je kunt de kinderen troosten en een verhaaltje voorlezen voor het slapengaan. Je kunt met veel liefde hun brooddoos klaarmaken en het voor hen opnemen bij de juffrouw als dat nodig is. Maar je zult nooit hun moeder zijn en je zult nooit al hun problemen kunnen oplossen. Want je weet: dit is tijdelijk. Op een dag gaat het kind voorgoed terug naar zijn ouders en dan is het voorbij. En dat blijkt

"Je kunt met veel liefde hun brooddoos klaarmaken en het voor hen opnemen bij de juf. Maar je zult nooit hun moeder zijn"

ook zo te zijn. Van de meeste kindjes horen we achteraf niets meer. Of dat afscheid pijn doet? Dat hangt ervan af. Als je weet dat ze nadien op hun pootjes terecht komen, laat je ze met plezier gaan. Maar af en toe zetten de ouders de pleegzorg stop tegen het advies van de pleegdienst in. Als je dan via via hoort dat de kindjes allesbehalve goed worden behandeld, sta je daar als ex-pleegouder totaal machteloos tegenover. De ouders hebben het laatste woord en als zij geen hulp willen, houdt het helemaal op. Ook tijdens de pleegzorg hebben we zo al pijnlijke situaties meegemaakt. Voor ons laatste pleegkindje, Eli, hebben we zes maanden lang gezorgd. Enkel in het weekend ging hij naar huis. Vaak had ik gesprekken met zijn moeder, goede gesprekken, waarbij ze oprecht aangaf dat ze het beter wilde doen. Maar als het eropaan kwam, bleek het keer op keer toch weer fout te lopen. Dan zetten mijn man en ik Eli op donderdagavond af bij zijn mama, maar merkten we 's maandags dat hij nog steeds hetzelfde ondergoed en dezelfde kleren

droeg als vier dagen eerder. Of dan pikten we hem zondagavond op vlak voor het slapengaan en bleek dat hij die dag alleen ontbijt had gekregen. Pas op, zijn mama wilde er zijn voor Eli. Ze miste alleen de vaardigheden om haar leven en dat van hem op wieltes te krijgen. Onze eigen kinderen willen we ook nauw betrekken in het hele pleegzorgverhaal. We vragen hen elke keer of ze het zien zitten dat er een nieuw kindje komt en we vertellen hen op kindermaat in welke situatie de kindjes opgroeien. Meestal zijn ze heel

enthousiast, maar we waken er toch over dat het ook voor hen niet te veel wordt. Tussen de verschillende zorgsituaties lassen we steeds een pauze in. Dan kunnen we met het hele gezin tot rust komen en ons weer klaarstomen voor een nieuw pleegkindje. Want, hoe je het ook draait of keert: onze jongens moeten toch elke keer een stukje van zichzelf geven. Ze moeten hun speelgoed, onze aandacht en soms zelfs vriendjes delen op school. En zeker als het niet meteen klikt tussen de kinderen, loopt dat niet altijd even vlot. **Wat ons de drive geeft om er dan toch iedere keer weer in te vliegen?** De kleine dingen: merken dat het pleegkind en onze eigen kinderen heerlijk samen spelen. Of verrast worden door een stevige knuffel van ons pleegkind en zien dat het zich veilig voelt bij ons. Of een goed gesprek met de ouders, waarbij je voelt dat je op de goede weg bent. Want hoewel je nooit weet wat er met hen gebeurt zodra ze de deur bij je dichttrekken, je hoopt dat je iets voor hen hebt kunnen betekenen. Zowel voor de ouders als voor de kinderen."

Pleegouderschap in 4 vragen

1 Wat is het?

Pleegouders zorgen voor mensen die niet in hun eigen gezin kunnen of mogen wonen. Pleegzorg bestaat niet alleen voor kinderen, maar ook voor volwassenen met een handicap of met psychiatrische problemen.

2 Welke soorten bestaan er?

Pleegzorg kan variëren in tijdsduur. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen crisisopvang (een dag tot enkele weken), kortdurende (enkele dagen tot maanden), perspectiefzoekende (maximum één jaar) of perspectiefbiedende pleegzorg (langere tijd). Ook de band tussen pleegouder en -kind verschilt. Bij bestandspleegzorg kennen de twee elkaar op voorhand niet. Bij familiale pleegzorg of sociale netwerkpleegzorg (een buurkind, een leerling op school) is dat wel het geval.

3 Wat is het verschil tussen pleegzorg en adoptie?

In tegenstelling tot adoptieouders worden pleegouders nooit 'ouders' in de volle zin van het woord. Ze dragen wel de dagelijkse verantwoordelijkheid van de opvoeding, maar de ouders behouden het ouderlijke gezag en de burgerlijke aansprakelijkheid. Belangrijke beslissingen zoals de schoolkeuze overlegt de dienst van pleegzorg met de ouders of een voogd.

4 Hoeveel pleegzorg is er in Vlaanderen?

In 2009 telde Vlaanderen 4325 pleeggezinnen. Bijna 6000 pleegkinderen of volwassen pleeg gasten vonden bij hen (tijdelijke) opvang.

Erik en Anne namen Joris, de zoon van Eriks broer, in huis

Erik (47) en Anne (46) zijn meer dan gewoon een tante en oom voor Joris (17). Toen eerst zijn vader overleed en daarna zijn moeder omkwam bij een verkeersongeval, ontfermden zij zich over Joris.

Erik: "Pleegouderschap was bij ons nooit ter sprake gekomen. Waarom zou het ook? Pas toen mijn neefje Joris van de ene op de andere dag wees werd, werden we er snoeihard mee geconfronteerd. Joris verloor zijn vader aan een ziekte toen hij amper twee was. Hij groeide op bij zijn moeder, maar door de afstand hadden we weinig contact met hem. Het ongeval waarbij zijn mama omkwam, was voor iedereen een klap. Hoe moest het nu verder? Wat zou er met Joris gebeuren? Vanaf het eerste moment wilden mijn vrouw en ik hem onder onze hoede nemen. We hadden zelf een dochter van ongeveer dezelfde leeftijd. Bij ons kon hij in een normaal gezin verder opgroeien. Maar mijn moeder dacht er anders over. Joris was haar kleinkind. Zij zou hem opvoeden. Zoveel was

intussen behoorlijk verwend en ineens kreeg hij niet meer alles wat zijn hartje begeerde. Hij kende mij als de boeman, diegene die hem terechtwees als zijn grootmoeder dat niet kon. Wat ik ook tegen hem zei, alles leek af te ketsen; terwijl mijn vrouw wél vat op hem leek te hebben. Tegelijk hield ook ik de boot wat af. Ik durfde me niet meteen aan hem te hechten. Joris was een puberende tiener die nauwelijks oog had voor anderen. De schrik zat erin dat het met hem de verkeerde kant zou opgaan. Da's ook de reden dat we hem niet hebben geadopteerd. Stel dat hij aan de drugs zou raken of vandaanstreken zou uithalen... Dan zouden wij verantwoordelijk zijn. Terwijl hij als pleegzoon onder de vleugels van Kind en Gezin bleef. Dat klinkt misschien wat egoïstisch, maar voor ons was het een soort zelfbescherming. Onnodig blijkt achteraf: zodra het ijs gebroken was, groeide het vertrouwen tussen Joris en mij. En is hij opengebloeid tot een zelfstandige, vriendelijke jongeman. Nu studeert hij aan de hogeschool, haalt goede

"Ik deed het uit plichtsbef: Joris was tenslotte de zoon van mijn broer. Maar intussen voelt het alsof hij mijn zoon is"

ze aan haar overleden zoon verschuldigd. Hoe mijn moeder ook haar best deed, ze had nog zoveel verdriet om het verlies van haar zoon en schoondochter, dat ze niet voor Joris kon zorgen. In plaats van hem op te voeden met medeleven, deed ze het met medelijden. Ze klampte zich aan hem vast, overlaadde hem met cadeautjes. En ze rekende op mij om de hete kastanjes uit het vuur te halen als Joris' gedrag de spuigaten uitliep. Drie jaar lang kabbelde de situatie voort, tot mijn vader in het ziekenhuis terechtkwam en mijn moeder inzag dat ze écht niet meer voor Joris kon zorgen. Kort daarna is hij bij ons ingetrokken. De eerste weken verliepen moeilijk. Joris wilde helemaal niet bij ons wonen. Hij was

punten, heeft een vriendin en is met de toekomst bezig. En het mooiste van alles is dat hij dat zelf heeft verwezenlijkt. Wij hebben hem over de drempel geholpen en af en toe wat bijgestuurd. Maar Joris heeft zelf de keuze gemaakt om het beter te doen. **De voorbije jaren hebben we als gezin dus een mooie weg afgelegd.** Hoewel ik van het begin af aan oprecht voor Joris wilde zorgen, overheerste aanvankelijk het plichtsbef. Het voelde alsof ik geen keuze had, het ging tenslotte om de zoon van mijn broer. Maar dat gevoel heeft helemaal plaatsgemaakt voor vanzelfsprekendheid. Joris is nu ook mijn kind en ik leef met hem mee. Eerlijk, ik kan mij geen betere zoon voorstellen."

Niet jouw kind, en toch vóélt het zo

Chrisje en Peter namen Lisa en Aïsha op in hun gezin

Chrisje (36) en Peter (34) hebben bewust geen eigen kinderen. Twee jaar geleden namen zij pleegdochtertje Lisa (nu 3,5) op in hun gezin. Sinds een paar maanden maakt ook Aïsha (1,5) er deel van uit.

Chrisje: "Ik werk als informaticus en met die job heb ik niet het gevoel dat ik veel voor de maatschappij kan betekenen. Omdat mijn man en ik best wel idealistisch zijn,

krijgen. Nu, ze is een superleuk en braaf kind geworden, dus mijn soms overdreven rechtlijnige opvoedmethode heeft zeker vruchten afgeworpen. (lacht) Het verschil met gewoon ouderschap? Ik kan het natuurlijk niet helemaal beoordelen, maar volgens mij zijn de laagtes dieper en de hoogtes hoger. Een kind knuffelt vanzelfsprekend met haar echte mama, maar met een pleegmoeder is dat anders. Het

met haar mama. Maar Lisa gaat om de twee weken een dag naar haar ouders. Mijn man en ik stimuleren dat contact ook. Op dit moment staan haar ouders nog niet stevig genoeg in hun schoenen om zélf voor hun kind te zorgen, maar als zij hun leven opnieuw op het spoor hebben, horen ze weer bijeen. Voor Lisa is het dus belangrijk dat de band met haar ouders er dan nog is. Dat wij Lisa en Aïsha een normale ontwikkeling en een warme opvoeding kunnen geven, vind ik een supermooi cadeau voor hun ouders. Daarvoor doen we het. Tuurlijk, als ik puur aan mezelf denk, zou ik de kinderen voor altijd bij ons willen. Maar we dóén het niet enkel voor onszelf. Dan hadden we zélf een kind gemaakt. (lacht) **Of we in de toekomst nog een ander pleegkindje zouden willen?** Dat denk ik niet. Gewoon omdat het emotioneel en organisatorisch wel wat van je vergt. Lisa en Aïsha komen elk uit een ander gezin, dus we hebben er heel wat extra familieleden bij gekregen. (lacht) De bezoeksregeling met hun ouders en onze eigen agenda moeten we goed op elkaar afstemmen. Nee, op dit moment hebben we onze handen vol met onze twee meisjes. En hopen we nog altijd op het adoptiekindje waarmee het allemaal begon."

"Het moment dat Lisa voor de eerste keer kwam aangewaggeld en zich spontaan in mijn armen wierp, is onbeschrijfelijk"

proberen we ons op andere vlakken meer in te zetten voor anderen. Adoptie leek ons op het lijf geschreven. We hadden allebei een sterke kinderwens. Tegelijk ouder worden én een ander kunnen helpen, dat moest super zijn. Zes jaar geleden hebben we ons dan ook op de wachtlijst voor adoptie gezet. Drie jaar later, toen er nog steeds geen schot in de adoptiezaak kwam, zijn we begonnen met pleegouderschap.

Lisa was anderhalf toen ze in ons leven kwam en we hebben haar komst beleefd zoals alle kersverse ouders. Ook wij hadden wel eens last van babyblues en werden overrompeld door de verantwoordelijkheid. Want niet alleen kregen we plots de zorg over een kind, het ging ook nog eens om het kind van iemand anders. En ze kwam al uit een moeilijke situatie. Ik wilde haar nu echt niet teleurstellen. Ik wilde de perfecte ouder zijn. De eerste maanden maakte ik er dan ook een punt van consequent te zijn. Tot in het absurde toe. Ik heb eens twee uur lang met Lisa aan tafel gezeten omdat ze haar boterham niet wilde opeten. Structuur was goed voor haar, dus structuur zou ze

moment dat Lisa voor de eerste keer kwam aangewaggeld en zich spontaan in mijn armen wierp, is echt onbeschrijfelijk. Tegelijk is het emotioneel zwaar te weten dat de kinderen op een dag terug naar hun ouders kunnen gaan. Dat gevoel blijft sluimeren. Lisa is al zo lang bij ons, ik zie haar echt opgroeien. En hoewel ik wel zou willen dat ik zélf zo'n lief meisje op de wereld had gezet, haar moeder zal ik nooit worden. Ook onze vrienden en hún kinderen zijn trouwens gehecht geraakt aan haar.

Als we het hebben over een school voor later, voeg ik er altijd even aan toe 'als Lisa er dan nog is'. Vrienden schrikken van zoveel voorzichtigheid, maar ik wil hen liever op voorhand al een beetje beschermen. Ook zij gaan verdriet hebben als Lisa er niet meer is.

Hoewel zij, en ook Aïsha, nog klein waren toen ze bij ons kwamen, weten ze dat wij niet hun echte ouders zijn. Ze hebben een mama en papa. Wij zijn gewoon hun 'mamsie' en 'papsie', diegenen die voor hen zorgen. Aïsha is nog niet zo lang bij ons en op dit moment heeft ze nog geen contact

Hoe kan ik pleegouder worden?

Informeer bij een dienst voor pleegzorg in je buurt. Adressen vind je op de website van Pleegzorg Vlaanderen (www.pleegzorgvlaanderen.be). Een informatiepakket kun je vrijblijvend aanvragen via 070-22 03 00 of info@pleegzorgvlaanderen.be

Tekst: Karolien Joniaux.